

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

Jelen előterjesztés csak tervezet, amelynek közigazgatási egyeztetése folyamatban van. A minisztériumok közötti egyeztetés során az előterjesztés koncepcionális kérdései is jelentősen módosulhatnak, ezért jelen formájában nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

A dokumentum célja a társadalmi egyeztetés elindítása és a jogalkotási folyamat átláthatóvá tétele, amelynek alapján, illetve eredményeként a mellékelt előterjesztés valamennyi tartalmi és formai eleme módosulhat!

A tervezet előterjesztője

**A vidékfejlesztési miniszter
.../2012. (... ..) VM rendelete**

**a Nagybereki Fehér-víz természetvédelmi terület
természetvédelmi kezelési tervéről**

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § 1) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

Az Országos Természetvédelmi Hivatal elnökének 12/1977. OTvH határozatával védetté nyilvánított, valamint a Nagybereki Fehér-víz természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról szóló 111/2007. (XII. 27.) KvVM rendelettel fenntartott védettségű Nagybereki Fehér-víz természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervét az *1. melléklet* szerint állapítom meg.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

NAGYBEREKEI FEHÉR-VÍZ TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLET TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVE

1. Természetvédelmi célkitűzések

- 1.1. A területen található kiterjedt rekettyés fűzláp, kékperjés láprét, magassásos, zsombékos és nádas élőhelyek, valamint ezek növényvilágának megőrzése, különös tekintettel a pókbangó (*Ophrys sphecodes*), a mocsári kosbor (*Orchis laxiflora*), a hússzínű ujjaskosbor (*Dactylorhiza incarnata*), a vitézkosbor (*Orchis militaris*), a kislefű aszat (*Cirsium brachycephalum*), a nádi boglárka (*Ranunculus lingua*), a kúszó csalán (*Urtica kioviensis*) és a mocsári tűzgepífrány (*Thelypteris palustris*) állományaira.
- 1.2. A területen található állatvilág megőrzése, különös tekintettel az északi pocok (*Microtus oeconomus ssp. méhelyi*) és a vidra (*Lutra lutra*) állományaira, valamint a kételtű szaporodóhelyek, a cigányréce (*Aythya nyroca*) költőhelyek, a gémtelpek és egyéb közösségi jelentőségű fajok zavartalanságának biztosítása.
- 1.3. A jellegzetes tájkép, a nyíltvízes területek, a lápok, láp- és mocsárrétek, az őshonos fajokból álló facsoportok mozaikjainak megőrzése, fenntartása és helyreállítása.
- 1.4. A természetvédelmi célok elérésének megalapozására a terület természeti értékeinek kutatása, valamint ezen értékek bemutatása.

2. Természetvédelmi stratégiák

- 2.1. A gyepek értékes életközösségeinek megőrzése aktív természetvédelmi kezeléssel, elsősorban a hagyományos területhasználati módok visszaállításával, a védett fajok életciklusához igazított kaszálással és legeltetéssel.
- 2.2. A terület ökológiai vízháztartásának biztosítása a vízlefolyás késleltetésével, az árkok vizének visszaduzzasztásával.
- 2.3. A magassásos, zsombéksásos, bokorfűzes élőhelyek háborítatlanságának biztosítása.
- 2.4. A nem őshonos fajokból álló erdők termőhelynek megfelelő átalakítása őshonos fajokkal.
- 2.5. Az őshonos fajokból álló, nem üzemtervezett facsoportok kímélete, a megtelepedő idegenhonos faegyedek eltávolítása.
- 2.6. Az inváziós fajok és az özönfajok, így különösen a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) visszaszorítása aktív természetvédelmi kezeléssel.
- 2.7. Természetvédelmi kezeléseket megalapozó és azokat továbbfejlesztő kutatások beindítása.
- 2.7. A terület jellegzetes táji értékei védelmének biztosítása a tájkép-átalakítással járó tevékenységek szabályozásával.
- 2.8. Hosszú távon a szántók gyeppé történő átalakítása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Fajok védelme

a) A fokozottan védett északi pocok és a haris (*Crex crex*) állományait, azok területfoglalását a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) rendszeresen figyelemmel kíséri, az érintett területek természetvédelmi szempontból optimális kezelését a felmérési eredmények alapján meghatározza.

b) Az igazgatóság mesterséges odúk kihelyezésével segíti az odúlakó madár- és denevérfajok, valamint költőládák vagy műfészkek kihelyezésével a vércse és sólyom fajok (*Falco sp.*) sikeres megtelepedését.

3.1.2. Látogatás, oktatás, bemutatás

a) A területet oktatási és bemutatási céllal elsősorban a szakemberképzés érdekében lehet hasznosítani.

b) A terület – a jogszerűen gazdálkodók, a természetvédelmi kezelést végzők, valamint a vízügyi hatósági és igazgatási szervek kivételével – csak gyalogosan látogatható. Az utakról és a tanösvényről tilos letérni.

c) Az emberi jelenlétből adódó zavarás és a túlzott taposási kár megelőzése érdekében – a terület déli részén (Martonosi terület) – az igazgatóság tanösvényt alakít ki, és ismertető, tájékoztató táblákat helyez el, továbbá a tanösvényről ismertető kiadványt jelentet meg.

3.1.3. Kutatás, vizsgálatok

a) A területen bármilyen jellegű engedélyezett kutatási tevékenység kizárólag részletes kutatási tervvel, az igazgatósággal egyeztetett módon végezhető. A kutatás eredményeit tartalmazó publikáció egy-egy példányát a kutatást végzőnek el kell juttatnia az igazgatóság és a természetvédelmi hatóság részére.

3.1.4. Terület- és földhasználat

a) A területen új építmény létesítése – természetvédelmi kezelést, valamint az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérését szolgáló építményen kívül – tilos.

b) A területen a földutak szélesítése tilos.

c) A területen meglévő vezetékeket az esedékes felújításkor a területen kívülre vagy felszín alá kell helyezni.

d) A területen szózó, szóró és egyéb vadgazdálkodási létesítmény – magasles kivételével – nem építhető.

e) A területen vadkibocsátás és zárttéri vadtartás tilos.

f) A területen a vízivad vadászata egész évben tilos.

g) A területen vadászhidnyen kívül a nagyvadak vadászata tilos.

h) A terület vízellátása érdekében nem engedélyezhető olyan beavatkozás, amely csökkentheti a terület vízkészletét.

i) A védett terület ökológiai vízkészletét úgy kell szabályozni, hogy a vízvisszatartás hatása, az esetlegesen megjelenő belvíz a környező településeket, mezőgazdasági termőterületeket ne veszélyeztesse.

j) A terület élőhelyeinek természetes állapotára jellemző vízgazdálkodás biztosítása érdekében december 01. és június 30. között kizárólag abban az esetben lehet a területről vizet elvezetni, ha Határbelvíz-csatorna bűjtatójának zsilipjénél a vízszint 104, 60 m (Balti tszf.) felett van, július 01. és november 30. között pedig abban az esetben, ha a vízszint 104, 1 m

(Balti tszf.) fölött van. A megjelölt időszakokban a nevezett vízszinteket a fészkelő madárfajok háborítatlansága, illetve a vizes élőhelyhez kötődő fajok életterének biztosítása érdekében a megadott értékek alá csökkenteni nem lehet. Amennyiben e terv szerinti, hosszú távon alkalmazandó vízszint a vízjogi engedélyben foglalttól eltér, úgy kezdeményezni kell a vízügyi hatóságnál a vízjogi üzemeltetési engedély módosítását és az ehhez szükséges műtárgyak megfelelő állapotba hozását.

k) A terület – a jogszerűen gazdálkodók, a vízügyi hatósági és igazgatási szervek, a természetvédelmi kezelést végzők, valamint a havária helyzetet elhárítók kivételével – csak gyalogosan látogatható, a földutakról tilos letérni.

3.2. Művelési ághoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántók kezelése

a) A nem művelt, szántó művelési ágú területeket rendszeres szárazúzással kell gyommentesen tartani, a talaj forgatásával járó beavatkozás tilos.

b) A szántó művelési ágú vadföldeket vadlegelővé kell átalakítani.

3.2.2. Gyeppek (rétek, legelők) kezelése

a) A kaszálást tervszerűen, időben és térben mozaikosan kell végezni, figyelembe véve a védett növény- és állatfajok szaporodási ciklusát, valamint az özönnövények visszaszorításának szempontjait.

b) A kaszálás természetvédelmi hatását legalább 3 évente fel kell mérni, és ennek eredménye alapján – ha szükséges – új kaszálási módszert kell alkalmazni.

c) A sásos élőhelyeket tilos géppel kaszálni, ezeken a területeken erős gyomosodás esetén kézi kaszálást kell végezni.

d) A gyepterületeken tilos a műtrágyázás. Növényvédő szerek használata csak indokolt esetben és csak természetvédelmi célból engedélyezhető.

e) Az aranyvesszővel borított gyepeket legalább három éven át évente kétszer, majd ezt követően minden második évben szárazúzózni kell.

f) A gyepterületeken természetvédelmi célú tevékenységek (élőhely-rekonstrukció, gyepterülvetés) kivételével tilos a talajmozgatással járó agrotechnikai beavatkozás.

3.2.3. Nádasok kezelése

A nádaratás során 70% avas nádist vissza kell hagyni a területen

3.2.4. Erdők kezelése

a) Az akác, a nemesnyár, az amerikai kőris és az erdeifenyő állományokat fokozatosan vissza kell szorítani, és ennek keretében ütemezetten a termőhelynek megfelelő, őshonos fafajokra kell lecserélni.

b) Az árkok és vízfolyások menti fasorokat és ligeterdőket kímélni kell.

c) Az erdőgazdálkodásra vonatkozó további részletes előírásokat a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 32. § (2) és (3) bekezdése alapján felülvizsgált érvényes erdőterv tartalmazza.